

מתני' אלו דברים שאין להם אונאה העבדים והשטרות והקרקעות וההקדשות

ר' יונה		ר' ירמיה	
תרוייהו משמיה דר' יוחנן:			
אונאה	הקדשות וקרקעות	אין להם	
ביטול מקח	הקדשות	אין להם [כדשמואל]	יש להם
	קרקעות	יש להם	

תנן התם: אם היה קודש בעל מום.	ר' יוחנן	ריש לקיש
יצא לחולין	דבר תורה	דבר תורה
וצריך לעשות לו דמים	מדבריהם	דבר תורה

עסקינן? במאי?	אילימא בכדי אונאה לר' יוחנן ניחא, לריש לקיש קשיא	מן התורה פטור מלשלם, כי אין אונאה להקדש!	למה משלם דבר תורה? הרי אין להם אונאה?
	אלא בביטול מקח לר' ירמיה ניחא, כי אין ביטול מקח	לר' יונה קשיא, הרי יש ביטול מקח להקדש ואיך יצא לחולין?	

תירוץ א	בביטול מקח	איפוך: ריש לקיש	לר' יוחנן
	יצא לחולין	דבר תורה	דבר תורה
	וצריך לעשות לו דמים	מדבריהם כדשמואל דאמר שמואל: הקדש שוה מנה שחיללו על שוה פרוטה מחולל!	דבר תורה חולק על שמואל ואם אינו משלים הדמים אינו נפדה כר' יונה שביטול מקח יש להם

תירוץ ב	בביטול מקח	איפוך: ריש לקיש	לר' יוחנן
	יצא לחולין	דבר תורה	דבר תורה
	וצריך לעשות לו דמים	מדבריהם כדשמואל – אפי' לכתחילה "ערכך" כל דמים שיערכוהו	דבר תורה ושמואל – רק בדיעבד לכתחילה צריך להיות "ערכך" כשווי

תירוץ ג	בכדי אונאה	לא תיפוך: ר' יוחנן	ריש לקיש
	יצא לחולין	דבר תורה	דבר תורה
	וצריך לעשות לו דמים	מדבריהם	דבר תורה כדרב חסדא: שאינן בתורת אונאה

